

11.1.2023

Esivalintakoe 2023

Koe alkaa 11.1.2023 kello 15.00 ja päättyy kello 17.00.

Voit aloittaa kokeen suorittamisen heti, kun olet saanut tämän tiedoston. Noudata huolellisesti aiemmin saamiasi kokeen suorittamista koskevia ohjeita sekä seuraavassa annettavia ohjeita! Ohjeiden rikkominen voi johtaa koesuorituksen hylkäämiseen.

Ohjeet alkavat seuraavalta sivulta.

Vastausten laatiminen

Kokeessa on neljä kysymystä. **Enintään kolme vastausta arvostellaan.** Voit valita, mihin kysymyksiin vastaat. Kaikki kysymykset ovat samanarvoisia. Kuhunkin kysymykseen antamastasi vastauksesta voit saada enintään 5 pistettä. Kokeen enimmäispistemäärä on 15.

Perustele vastauksesi. Kukin vastaus arvostellaan kokonaisuutena. Arvostelussa kiinnitetään huomiota oikeusnormien osaamisen lisäksi oikeudellisen argumentaation laatuun.

Kirjoita vastauksesi tietokoneella. Tallenna ja palauta vastauksesi Word-asiakirjana eli docx-tiedostona. Anna vastauksesi vain tekstinä. Vastaus ei saa sisältää kuvia, videoita, taulukoita, hyperlinkkejä, upotettuja tiedostoja tai vastaavia elementtejä.

Vastauksesi arvostellaan toisistaan erillisinä. Laadi vastauksesi kuhunkin kysymykseen eri tiedostoon. **Merkitse vastaustiedoston nimeksi kysymyksen numero, välilyönti ja sukunimesi.**

Esimerkki: Kokelas Elli Esimerkkinen merkitsee kysymyksen 2 vastaustiedoston nimeksi "2 Esimerkkinen".

Kirjoita jokaisen vastauksesi alkuun nimesi, syntymäaikasi ja kysymyksen numero.

Esimerkki: Kokelas Elli Esimerkkinen on syntynyt 1.1.1990, joten hän kirjoittaa kysymykseen 4 antamansa vastauksen alkuun "Elli Esimerkkinen, 1.1.1990, 4."

Vastausten pituutta on rajoitettu. Kuhunkin kysymykseen annetun **vastauksen enimmäispituus on 4 000 merkkiä välilyönteineen.** Enimmäispituuteen ei lasketa kokelaan nimen ja syntymäajan sekä kysymyksen numeron merkitsemiseen käytettyjä merkkejä. Enimmäispituuden ylittävää osaa vastauksesta ei arvostella.

Vastausten palauttaminen

Palauta enintään kolme vastausta liitetiedostoina sähköpostilla yhtenä lähetyksenä osoitteeseen tuomarinkoulutuslautakunta.om@oikeus.fi koeajan päättymiseen mennessä. **Koeaika päättyy kello 17.00.** Myöhässä saapuneet vastaukset voidaan jättää arvostelematta.

Älä palauta enempää kuin kolme vastausta. Jos palautat neljä vastausta, vastauksesi kysymyksiin 1, 2 ja 3 arvostellaan ja vastauksesi kysymykseen 4 jätetään arvostelematta.

Jos luovut kokeen suorittamisesta tai et palauta yhtäkään vastausta, ilmoita siitä yllä mainittuun sähköpostiosoitteeseen koeajan päättymiseen mennessä.

Kysymykset alkavat seuraavalta sivulta.

Kysymys 1

Vuoden 2022 lopussa A:lle vaadittiin käräjäoikeudessa rangaistusta puolisonsa törkeästä pahoinpitelystä. Syyttäjän mukaan teon moitittavuutta lisäsi se, että pahoinpitely oli ollut jatkuvaa. Käräjäoikeuden ratkaisukokoonpanoon kuuluivat puheenjohtaja ja kaksi lautamiestä. Pääkäsittely oli aikataulutettu siten, että lounastauko pidettiin klo 12–13.

Lounastauon aikana toinen lautamiehistä kertoi tuomarille, että hän ei pidä parisuhdeväkivaltatapauksista, koska ne tulevat liian lähelle. Tuomarin tiedustellessa asiasta lautamies kertoi, että hänen kaksoissisaruksensa oli elänyt 2000-luvulla väkivaltaisessa suhteessa ja siksi lautamies oli nähnyt läheltä, kuinka parisuhdeväkivalta voi musertaa ihmisen. Tapaukset eivät olleet edenneet oikeuteen, mikä myös harmitti lautamiestä. Lautamiehen mukaan hänen sisaruksensa pahoinpitelijä olisi voitu määrätä vankilaan loppuelämäksi.

Lounaan päätteeksi tuomari tiedusteli lautamieheltä, voiko lautamies suhtautua neutraalisti aamulla alkaneen pahoinpitelytapauksen käsittelyyn. Lautamies ei täysin ymmärtänyt kysymystä, joten tuomari selitti, ettei lautamiehellä saa olla vahvaa ennakkosasennetta käsiteltäviin tapauksiin, koska se voisi tehdä lautamiehestä esteellisen. Lautamies vakuutti, ettei hänellä ollut ennakkosasennetta. Hänen sisaruksensa parisuhde oli päättynyt jo 10–15 vuotta sitten ja nykyisin asia nousi mieleen vain silloin tällöin, kuten tämänpäiväisen oikeudenkäynnin alkaessa.

Oikeuden puheenjohtaja ei ollut täysin varma, kuinka hänen pitäisi suhtautua lautamiehen kertomaan ja vakuutteluun. Hän katsoi kuitenkin velvollisuudekseen informoida asianosaisia ilmi käyneestä asiasta. Niinpä hän ennen pääkäsittelyn jatkamista kertoi asianosaisille lounaalla käydystä keskustelusta sekä totesi, että asianosaisilla on paitsi oikeus myös velvollisuus tehdä viipymättä mahdollinen väite lautamiehen esteellisyydestä.

Tapauksen asianomistajalla ei ollut huomautettavaa lautamiehen esteellisyydestä, mutta vastaajan avustaja pyysi lyhyttä pohtimistaukoa. Tauon jälkeen avustaja ilmoitti, että lautamies on esteellinen, koska hänellä voi olla vahvoja parisuhdeväkivaltaan liittyviä ennakkokäsityksiä. Tuomari kiitti esteellisyyväitteestä ja pyysi asianosaisia poistumaan ratkaisuharkinnan ajaksi istuntosalista.

Arvioi, onko lautamiestä pidettävä esteellisenä osallistumaan törkeää pahoinpitelyä koskevan asian ratkaisemiseen.

Kysymys 2

T on vaatinut K:n vahvistamista biologiseksi isäkseen. K on kuollut, ja koska hänet on haudattu tuhkaamalla, isyyttä ei ole voitu vahvistaa K:n ruumiista otettavalla näytteellä. T onkin vaatinut, että näytteeseen perustuva oikeusgeneettinen isyystutkimus kohdistetaan K:n vanhempiin B ja C. Vanhemmat ovat kuolleet ja heidät on haudattu kauan ennen lastaan K:ta, mutta heidän ruumiitaan ei ole tuhkattu. Heidän lisäksi näyte olisi otettava T:stä ja T:n elossa olevasta äidistä Z, eikä näytteenotolle heidän tapauksessaan olisi esteitä.

Vaadittu tutkimus edellyttäisi B:n ja C:n haudan avaamista, joka olisi välttämätön toimi isyyden tutkimisessa. Oikeusgeneettisestä isyystutkimuksesta annetun lain selkeästä säännöksestä juontuu, että tutkimusta ei voida kohdistaa K:n jo haudattuihin vanhempiin. K:n elossa oleva leski P on yksityiselämän suojan nimissä ilmaissut vastustavansa haudan avaamista. P on lisäksi todennut, että sen enempää B kuin C:kään ei olisi antanut suostumustaan oikeusgeneettiseen tutkimukseen. B:n sukulaisista elossa ovat vielä hänen veljensä aikuiset lapset, C:n sukulaisista ei kukaan.

Lain mainitusta säännöksestä johtuen sekä käräjäoikeus että hovioikeus ovat kieltäytyneet määräämästä oikeusgeneettistä tutkimusta B:stä ja C:stä. T on hakenut muutosta hovioikeuden ratkaisuun. Olet korkeimmassa oikeudessa tekemässä ratkaisuharkintaa T:n asiassa.

Arvioi T:n vaatimusta perus- ja ihmisoikeuksien näkökulmasta. Millaista suojaa katsoisit näiden oikeuksien antavan eri tahoille tässä asiassa ja millaisen merkityksen antaisit perustuslaille asian ratkaisemisessa?

Kysymys 3

Euroopan unionin jäsenvaltioiden terveystalvelulainsäädännöt poikkeavat toisistaan ja ilmentävät erilaisia kansallisia arvovalintoja. Jäsenvaltiossa X on voimassa lääkehuolto koskeva järjestelmä, jossa apteekkiliikkeen harjoittaminen edellyttää viranomaisen luonnolliselle henkilölle myöntämää lupaa. Lupien enimmäismäärä on rajattu, ja kukin lupa oikeuttaa pitämään apteekkia vain määrätyllä alueella. Kun lupa harjoittaa apteekkiliikettä tulee haettavaksi ja kelpoisia hakijoita on useampia kuin yksi, lupa myönnetään sille, jolla kansallisessa laissa esiintyvien kriteerien valossa on parhaat edellytykset toimia apteekkiliikkeen pitäjänä. Hakijan eduksi luetaan ennen kaikkea aika, jonka hän on toiminut apteekissa tai muissa lääkehuollon tehtävissä sen jälkeen, kun hänet on laillistettu proviisoriksi. Lisäksi hakijan eduksi luetaan muun ohella hänen aiempi lupansa harjoittaa apteekkiliikettä jollakin toisella alueella jäsenvaltiossa X.

Jäsenvaltiossa X on ollut haettavana alueellinen apteekkilupa vuonna 2020. Lupaa on muiden ohella hakenut G, joka on jäsenvaltion Y kansalainen. G on vuonna 1999 suorittanut jäsenvaltio Y:n yliopistossa tutkinnon, joka mainitussa valtiossa on oikeuttanut käyttämään proviisorin ammattinimikettä ja toimimaan tällä nimikkeellä apteekkityössä. G on valmistumisestaan alkaen aina vuoteen 2013 asti tehnyt päätoimisesti apteekki-alan töitä jäsenvaltiossa Y. Kun jäsenvaltiossa Y vuonna 2007 omaksuttiin erillinen rekisteri proviisoreille, G rekisteröitiin proviisoriksi vielä samana vuonna ilman uutta pätevyitymistä, koska hänen koulutuksensa vastasi proviisorin koulutusta. G on toiminut vuodet 2009–2012 luvanvaraisena apteekkarina jäsenvaltiossa Y. G on asunut jäsenvaltiossa X vuoden 2014 alusta alkaen. Maahantulon aikaan jäsenvaltion X viranomaiset ovat ennakoivasti informoineet G:tä, että häntä ei voitaisi laillistaa proviisoriksi jäsenvaltiossa X, koska hänellä ei ole ollut jäsenvaltion X antamaa proviisorin koulutusta. Tästä syystä hän on maahan muutettuaan suorittanut jäsenvaltiossa X ylempään, kaksivuotisen yliopistotutkinnon, joka on johtanut G:n laillistamiseen proviisoriksi tässä maassa vuonna 2016. Tutkinnon suorittamisesta lähtien hän on työskennellyt jäsenvaltiossa X proviisorina apteekki-alalla.

Vuoden 2020 apteekkilupahaussa jäsenvaltion X viranomainen on myöntänyt luvan kilpailevalle hakijalle, jonka on ansiovertailussa katsottu G:tä paremmin täyttävän apteekkarina toimimisen edellytykset. Kilpailevan hakijan ratkaisevaksi eduksi on luettu hänen 8 vuoden kokemuksensa apteekkityöstä proviisoriksi laillistamisen jälkeen. Samoin hänen edukseen on katsottu hänen aiempi, 2 vuotta voimassa ollut apteekkilupansa, joka on antanut oikeuden harjoittaa apteekkiliikettä toisella alueella jäsenvaltiossa X. G:n kohdalla lupaviranomainen on katsonut, että proviisoriksi laillistamisen jälkeistä kokemusta on kertynyt apteekkityöstä ainoastaan nelisen vuotta, sillä tämä on se aika, jonka hän on työskennellyt proviisorina jäsenvaltiossa X. G:llä ei myöskään ole katsottu olleen aiemman apteekkiluvan tuomaa pätevyitymistä. Koska G ei ole menestynyt vuoden 2020 lupahaun ansiovertailussa, hänelle ei ole myönnetty lupaa harjoittaa apteekkiliikettä jäsenvaltiossa X.

G on tyytymätön päätökseen, koska hänellä käsityksensä mukaan on noin 20 vuoden kokemus apteekkityöstä proviisorin ammattinimikkeellä, minkä lisäksi hänellä on kokemusta apteekkiliikkeen pitämisestä. Hänen kokemuksensa on kertynyt sekä jäsenvaltiosta X että

jäsenvaltiosta Y. G:n mielestä jäsenvaltion X lupaviranomainen onkin sekä arvioinut virheellisesti hänen työkokemuksensa määrän proviisorina että sivuuttanut hänen aiemman apteekkilupansa. Lisäksi hän on harmissaan todennut, että hänet olisi pitänyt kaikella kohtuudella voida laillistaa jäsenvaltiossa X proviisoriksi välittömästi hänen muutettuaan maahan, koska hän on mielestään täysin kelpoinen proviisori.

Vuoden 2020 lupaprosessin viranomaisen on todennut, että G:n jäsenvaltion Y kansalaisuus on indikaattori siitä, että hänen proviisorikokemuksensa ei rinnastu kokemukseen jäsenvaltiossa X, ja että hänen edukseen ei muutenkaan voida laskea jäsenvaltion X ulkopuolella saavutettua kokemusta. Sama koskee aiempaa apteekkiliikkeen pitämistä, koska apteekkiliikkeen pitämisen tuoma harjaantuneisuus liittyy kansallisiin toimintaympäristöihin ja sääntelyolosuhteisiin ja kansalliseen lääkehuoltokulttuuriin. Samassa yhteydessä viranomaisen on todennut, että lääkehuollon koulutus ja käytännöt poikkeavat eri maiden välillä niin paljon, että kansallinen koulutus on ainoa keino varmistaa kansallisen lääkehuollon tavoitteiden toteutuminen ja lääkehuollon luotettavuus.

Arvioi Euroopan unionin oikeuden näkökulmasta G:n tilannetta jäsenvaltiossa X.

Kysymys 4

Puolisoiden A ja B välinen avioliitto oli päätynyt riitaisesti. Ositus oli tekemättä ja myös A:n ja B:n kouluikäisten lasten asumiseen ja tapaamisoikeuteen liittyvät asiat olivat ratkaisematta. Entiset puolisot A ja B asuivat samalla paikkakunnalla, mutta ongelmia aiheutti, että B oli määrätty lähestymiskieltoon. Kiellon mukaan B ei saanut oleskella A:n kodin tai työpaikan lähetyvillä, eikä ilman perusteltua syytä ottaa yhteyttä A:han.

Yhtenä iltana B saapui A:n asunnolle ja yritti tunkeutua sisään asuntoon. Asunnossa olivat myös A:n ja B:n lapset.

Koska B vaikutti aggressiiviselta, A soitti hätäkeskukseen. Hätäkeskuksesta saadun tiedon mukaan poliisit saapuivat paikalle muutamissa minuuteissa.

Juuri ennen poliisipartion saapumista B poistui paikalta. A kertoi poliisille tilanteesta ja poliisit kertoivat asian todennäköisesti etenevän oikeuteen lähestymiskiellon rikkomisena.

Rikosprosessi eteni rivakasti esitutkinnasta oikeuteen. Oikeudenkäynnin aluksi kävi ilmi, ettei asianomistajaksi nimetyllä A:lla ollut minkäänlaisia vaatimuksia, kuten B:hen kohdistuvaa rangaistusvaatimusta. Syyttäjä huomautti, että hän haluaa kuitenkin kuulla A:ta todistajan roolissa, mutta tähän A ilmoitti, että hän tulee käyttämään kieltäytymisoikeuttaan. Ilmoituksensa tueksi A viittasi oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 18 §:n 1 momenttiin, jonka mukaan jokaisella on oikeus kieltäytyä todistamasta muun muassa siltä osin kuin todistaminen voisi myötävaikuttaa nykyisen tai entisen aviopuolison syyllisyyden selvittämiseen.

Syyttäjä pyysi puheenvuoroa ja kertoi kuulleensa odotusaulassa, että vastaaja B oli sanonut entiselle puolisolleen A:lle suostuvansa ositusluonnostelmassa tehtyihin ehdotuksiin sekä A:lle annettavaan lasten yksinhuoltajuuteen, jos häntä ei tuomita tässä tapauksessa rikoksesta. Lisäksi B oli sanonut, että syyksilukevan tuomion jälkeen A voi varautua siihen, että rahasta ja lapsista riidellään niin kauan kuin A:lla rahat riittävät. Keskustelussa B oli myös huomauttanut entisten puolisoiden välisestä taloudellisesta epätasa-arvosta sekä siitä, ettei hänellä itsellään ollut taloudellisia rajoitteita riidellä rahasta ja lapsista. Syyttäjän mukaan moni muukin oli odotusaulassa kuullut saman keskustelun, eivätkä asianosaiset kiistäneetkään syyttäjän kertoman paikkansapitävyyttä.

Oikeuden puheenjohtaja tiedusteli A:lta, oliko heillä jo vireillä lasten huoltoon ja tapaamisoikeuteen liittyvä asia tuomioistuimessa. A vastasi kysymykseen myöntävästi, minkä jälkeen tuomioistuin pyysi täsmentämään niitä perusteita, joiden vuoksi A ei halua todistaa lähestymiskiellon rikkomista koskevassa asiassa. Tiedusteluun A vastasi ainoastaan sen, että hän oli tullut syyttäjän asiaesittelyn aikana siihen tulokseen, ettei hän halua B:lle lisäongelmia.

Puheenjohtaja katsoi kysyvästi syyttäjää, ja syyttäjä ilmoitti haluavansa kuulla todistajana tekoikaan paikalle saapuneita poliiseja. Syyttäjän mukaan poliisit voisivat ensinnäkin kertoa, mitä A on kertonut poliiseille heti tapahtuneen jälkeen. Lisäksi syyttäjä halusi lukea A:n esitutkintakertomuksen.

Puheenjohtaja ilmoitti, ettei kieltäytymisoikeutta voida kiertää esitutkintakertomuksella tai kuulemalla poliiseja siitä, mitä A on heille heti tapahtuman jälkeen kertonut. Syyttäjä hyväksyi puheenjohtajan toteamuksen, mutta totesi, ettei A vaikuta käyttävän kieltäytymisoikeuttaan vapaaehtoisesti, vaan painostettuna. Syyttäjä viittasi oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 18 §:n 2 momenttiin, jonka nojalla tuomioistuin voi murtaa kieltäytymisoikeuden, jos on syytä epäillä, ettei todistajana kuultava asianomistaja ole itse päättänyt vaitiolo-oikeuden käyttämisestä. Kieltäytymisoikeuden murtaminen mahdollistaisi A:n esitutkintakertomuksen lukemisen sekä poliisien kuulemisen todistajina.

Puheenjohtaja ilmoitti harkitsevansa asiaa ja pyysi asianosaisia poistumaan hetkeksi aikaa istuntosalista.

Arvioi, voidaanko A:n kieltäytymisoikeus murtaa.

Kysymykset päättyvät tähän.